

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO - 615321 - I/09/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 4 maja 2009 r.

Pan Włodzimierz Biały

Prezes Zarządu Spółki RUCH S.A.

Centrala RUCH S.A.

ul. Wronia 23

00-958 WARSZAWA

W ostatnim czasie otrzymuję liczne skargi dotyczące zasad dystrybucji prasy erotycznej i pornograficznej przez spółkę RUCH S.A. W kierowanych do mnie petycjach skarżący zwracają uwagę, że sposób kolportażu tzw. prasy erotycznej może wyczerpywać znamiona czynu zabronionego określonego w art. 202 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. *Kodeks karny* (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm., dalej: K.k.), a także w art. 141 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. *Kodeks wykroczeń* (Dz. U. z2007 r. Nr 109, poz. 756 ze zm.) oraz naruszać zasady współżycia społecznego.

Nie ulega wątpliwości, że całkowity zakaz dystrybucji prasy erotycznej i pornograficznej w miejscach legalnej sprzedaży wydawnictw prasowych pozostawałby w sprzeczności z przepisami Konstytucji RP oraz przyjętą w Kodeksie karnym koncepcją wolnościową - zakładającą niekaralność dobrowolnego kontaktu ludzi dorosłych z treściami pornograficznymi. Na koncepcji tej opiera się treść przywołanego art. 202 § 1 K.k., który penalizuje prezentowanie treści pornograficznych w taki sposób, że może to narzucać ich odbiór osobom, które sobie tego nie życzą. Tym samym, o ile sprzedaż magazynów pornograficznych jest prawnie dopuszczalna, to forma i sposób jej dystrybucji może wyczerpywać znamiona czynu zabronionego. Szczególną ochroną ustawodawca objął natomiast osoby małoletnie. W celu zapobiegania ich demoralizacji, zgodnie z art. 202 § 2 K.k., karalne jest nie tylko publiczne prezentowanie treści pornograficznych dzieciom, ale także rozpowszechnianie tych treści w sposób

umożliwiający osobom małoletnim zapoznanie się z nimi. Należy również zauważyć, że obowiązek pozytywnego działania w celu zapobiegania demoralizacji dzieci i młodzieży wynika z wiążących Polskę umów międzynarodowych, w tym m.in. protokołu fakultatywnego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, przyjętym przez ONZ w dniu 25 maja 2000 r. oraz decyzji ramowej nr 2004/68/JHA z dnia 22 grudnia 2003 r. o zwalczaniu seksualnego wykorzystywania małoletnich i pornografii dziecięcej.

Rzecz jasna, nie każde treści erotyczne należy utożsamiać z pornografią. W doktrynie prawa karnego przyjęło się, że pornografią jest takie prezentowanie nagości lub czynności seksualnych, które pomijają aspekt miłości i szacunku do drugiej osoby, ma charakter zdepersonalizowany i technologiczny oraz jest przedstawiane w celu wywołania u odbiorcy określonych biologicznie reakcji psychoseksualnych (por. m.in. M. Filar, *Pornografia. Studium z dziedziny polityki kryminalnej*, Toruń 1977, s. 30-57). Wydaje się jednak, że treść niektórych magazynów dystrybuowanych w salonach sprzedaży Spółki RUCH S.A. może odpowiadać przytoczonej powyżej definicji.

Z tych powodów z głębokim niepokojem przyjąłem informację o formach i sposobie dystrybucji prasy erotycznej i pornograficznej w salonach i kioskach zarządzanej przez Pana Spółki. Z relacji skarżących wynika, że magazyny pornograficzne są prezentowane w sposób łatwo dostępny dla osób małoletnich, często na półkach w bezpośrednim sąsiedztwie prasy przeznaczonej dla dzieci i młodzieży, przy kasach lub w innych miejscach - narzucając kontakt z ich treściami osobom, które sobie tego nie życzą, w tym dzieciom.

W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o spowodowanie respektowania w punktach sprzedaży Spółki RUCH S.A. zasad oraz odpowiednich form prezentowania magazynów o treści erotycznej i pornograficznej. Szczególnie istotne wydaje się dołożenie starań, aby prasa pornograficzna była opatrzona należytą i dostrzegalną dla potencjalnego odbiorcy informacją a także, aby sposób wystawiania magazynów pornograficznych uniemożliwiał kontakt z ich treścią osobom, które sobie tego nie życzą (np. poprzez ekspozycję w miejscach wyodrębnionych). Ponadto należy wykluczyć możliwość

eksponowania magazynów pornograficznych w bezpośrednim sąsiedztwie kasy lub prasy dla dzieci i młodzieży, a więc miejscach, w których kontakt młodych osób z tego typu wydawnictwami jest najbardziej prawdopodobny. Mając powyższe na uwadze będę zobowiązany za poinformowanie mnie o przyjętych w zarządzanej przez Pana Spółce zasadach dystrybuowania prasy erotycznej i pornograficznej, a także sposobu kontroli realizacji tych zasad.

Łęka wyraz nacum,
panu Kochanowski

Do wiadomości:

Pani Katarzyna Hall

Minister Edukacji Narodowej

al. Szucha 25

00-918 WARSZAWA